

*Twórca pierwszego na świecie Uniwersytetu Trzeciego Wieku
w 1973r.*

*prof. dr Pierre Vellas
(1924-2005)*

Prof. dr Pierre Vellas wywodził się ze starej rodziny sukienników, zamieszkałej w Tuluzie od wielu pokoleń. Na Wydziale Prawa i Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu w Tuluzie uzyskał w 1956 r. habilitację z prawa publicznego międzynarodowego. Jego karierę uniwersytecką, jako profesora prawa przez prawie pół wieku, wypełniała praca ze studentami, prowadzenie fascynujących audytorium wykładów, które łączyły doskonałą znajomość zasad prawa i jego praktyki, nagromadzonej w czasie pełnienia licznych i odpowiedzialnych funkcji w kraju i na forum międzynarodowym.

Poszerzył perspektywy uniwersyteckie o działania na całym świecie, kojarząc rygory jurysty z wnikliwym humanizmem, szczególnie w podejściu do nędzy i niesprawiedliwości. Pokazał się, jako wnikliwy, rozsądny obserwator i wykonawca, łączący odwagę z ostrożnością.

Biorąc pod uwagę fenomen starzenia się zachodnich populacji, począwszy od lat 70-tych, prof. Pierre Vellas, mając już ugruntowaną pozycję na świecie w zakresie prawa międzynarodowego, zainteresował się gerontologią społeczną.

W latach 1972-73 opublikował „Międzynarodowe problemy zdrowia publicznego” (Paryż DUNOD), a następnie „Szanse trzeciego wieku” (Paryż, STOCK 1974) „Trzeci oddech” (Paryż 1978) oraz dziesiątki innych artykułów, związanych z geriatrią, prawem, zabezpieczeniem socjalnym. Także: „Osoby w podeszłym wieku, rodzina, młodzi i miasto” (Lyon, Mediterranée medical, 1985) oraz „Polityka starości”, komunikat Akademii Nauk Etycznych i Politycznych w 1990 r.

Łącząc teorię z praktyką nauczania, zaproponował na Uniwersytecie w Tuluzie realizację programu badań stosowanych, umożliwiających polepszenie warunków życia osób starszych, często pozbawionych wszelkiej pomocy, przy poważnym niedostatku emerytur.

Taki jest punkt startu **Uniwersytetu Trzeciego Wieku**, który jako pierwszy utworzył w 1973 r. prof. P. Vellas, przy udziale lekarzy i innych specjalistów zdrowia publicznego. Program został zaakceptowany przez Światową Organizację Zdrowia i UNESCO.

Program określał główne cele Uniwersytetu Trzeciego Wieku:

- umożliwienie zdobywania wiedzy osobom starszym, które nie mogły się kształcić w młodości, a zawsze pragnęły studiować- wdrażanie programu kształcenia ustawicznego;
- prowadzenie badań gerontologicznych;

- poprawa jakości życia starszego pokolenia m.in. poprzez szerzenie oświaty sanitarnej, pobudzanie aktywności fizycznej, umysłowej i ekspresji artystycznej, otwarcie na wyzwania przyszłości;
- upowszechnianie wiedzy o starzeniu się i starości w społeczeństwie i wśród decydentów.

Przykład znalazł naśladownictwo w licznych krajach.

Prasa, radio, telewizja we Francji i w Ameryce zaczęły robić reportaże, przybywały do Tuluzy po informacje. Sukces tej inicjatywy prof. P. Vellasa był tak wielki, że Uniwersytety „trzeciego wieku”, „czasu wolnego” tak się rozmnożyły, że utworzono Międzynarodowe Stowarzyszenie Uniwersytetów Trzeciego Wieku (AIUTA), któremu prof. P. Vellas przez pierwszy rok przewodził. Był on zapraszany przez ministrów wielu krajów, jako konsultant w dziedzinie gerontologii społecznej, działał również przy Prezydencie Republiki Francuskiej, Valerym Giscard d'Estaing.

Prawie równoległe z UTW w Tuluzie powstała analogiczna placówka w Warszawie.

W 1975 roku, w międzynarodowej konferencji w Mediolanie, uczestniczyła prof. dr med. Halina SZWARC, kierownik Zakładu Gerontologii przy Centrum Medycznym Kształcenia Podyplomowego w Warszawie.

W czasie rozmowy o Uniwersytecie Trzeciego Wieku w Tuluzie Pierre VELLAS zasugerował jej, by podobną placówkę zorganizowała w Warszawie. Obiecał też pomoc organizacyjną i metodyczną. Prof. Halina Szwarz w październiku 1975 roku zorganizowała pierwszy w Polsce Uniwersytet Trzeciego Wieku.

Prof. Halina Szwarz weszła w skład Zarządu AIUTA i przez wiele lat była jego aktywnym członkiem. W roku 1987 doprowadziła do organizacji w Warszawie Kongresu AIUTA, poświęconego edukacji i zdrowiu zakończono sukcesem.

W Zarządzie AIUTA Polskę reprezentowała przez wiele lat prof. Olga Czerniawska, wybitny gerontolog z Łodzi, dr Zofia Zaorska, długoletni kierownik Lubelskiego UTW, dr Zofia Iwanicka, założyciel i dyrektor Mokotowskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Warszawie oraz piszący te słowa Andrzej Krygier, wybrany na Walnym Zgromadzeniu w Louvain – la - Neuve w Belgii w dniu 30 września 2008 roku.

Obecnie Prezydentem AIUTA jest syn Profesora Pierre, Vellasa, François Vellas, również profesor, a Polskę reprezentuje Małgorzata Stanowska, kierownik Lubelskiego UTW.

Opracowanie:

Andrzej Krygier - Prezes Stowarzyszenia UTW w Świdniku, woj. lubelskie.